

ХУЛОСАИ
шурои диссертатсионии 6D.KOA-029-и
назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон аз рӯи диссертатсия оид ба
дарёфти дараҷаи илмии номзади илм

Парвандаи аттестатсионии № _____
Қарори Шурои диссертатсионӣ аз 30 ноябри соли 2023, таҳти №12

Барои сазовор донишгари Салимов Аслиддин Иномҷонович, шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон ба дараҷаи илмии номзади илмҳои фалсафа аз рӯи ихтисоси 09.00.03. – Таърихи фалсафа.

Диссертатсияи Салимов Аслиддин Иномҷонович дар мавзӯи «Идеяи баробарии иҷтимоӣ дар фалсафаи бостонӣ ва асримиёнагии тоҷик» аз рӯи ихтисоси 09.00.03. – Таърихи фалсафа, дар таърихи 19-уми сентябри соли 2023, суратчаласаи №4 аз ҷониби Шурои диссертатсионӣ (734025, ш. Душанбе, хиёбони Рудакӣ, 17; фармоиши Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 01 феввали соли 2022 таҳти №38) ба ҳимоя қабул карда шудааст.

Довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ Салимов Аслиддин Иномҷонович, соли таваллудаш 1989, соли 2012 Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ, бизнес ва сиёсати Тоҷикистонро бо ихтисоси “Сиёсатшинос-маъмур” бо дипломи аъло хатм намудааст. Соли 2012 ба ҳайси ассистенти кафедраи сиёсатшиносии Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ, бизнес ва сиёсати Тоҷикистон фаъолият намудааст. Аз соли 2013 то кунун ба сифати муаллими калони кафедраи фалсафа ва сиёсатшиносии Донишгоҳи байналмилмилалӣ забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода фаъолият менамояд.

Унвонҷӯ вобаста ба мавзӯи диссертатсия 5 мақолаи илмӣ дар маҷаллаҳои илмӣ тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти ҶТ чоп намудааст. Натиҷаҳои асосии диссертатсия

ва хулосаҳои таҳқиқот дар мақолаҳои илмии муаллиф инъикос гардидаанд.

Диссертатсия дар кафедраи фалсафа ва сиёсатшиносии Донишгоҳи байналмилмилалии забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода омода гардидааст.

Роҳбари илмӣ: доктори илмҳои фалсафа, профессор, муовини директор оид ба илм ва таълими Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А. Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон Зиёӣ Хуршед Махшулзода.

Муқарризони расмӣ: Султонзода Соқӣ Аслон – доктори илмҳои фалсафа, дотсент, мудирӣ кафедраи забони франсавии Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садрӣдин Айнӣ;

Азизов Комил Чурахонович – номзади илмҳои фалсафа, дотсент, мудирӣ кафедраи ҳуқуқи ҷиноятӣ ва муқовимат бо коррупсияи Донишгоҳи давлатии Данғара ба диссертатсия тақризи мусбат додаанд.

Муассисаи пешбар – Донишгоҳи техникийи Тоҷикистон ба номи академик М.С. Осимӣ дар тақризи мусбати худ, ки аз ҷониби номзади илмҳои фалсафа, и.в., дотсент Қурбоншоев И.Ҷ омода карда шуда, аз ҷониби мудирӣ кафедраи фанҳои ҷомеашиносии донишгоҳи мазкур, номзади илмҳои таърих Шаропов Э.У ба имзо расида ва аз тарафи ректори ҳамин донишгоҳ, доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор Давлатзода Қудрат Қамбар тасдиқ шудааст, қайд карда мешавад, ки диссертатсияи Салимов Аслиддин Иномҷонович дар мавзӯи “Идеяи баробарии иҷтимоӣ дар фалсафаи бостонӣ ва асримиёнагии тоҷик”, ба талаботи бандҳои 31-35-уми Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021-ум, таҳти №267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ буда, муаллифи он Салимов Аслиддин Иномҷонович сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои фалсафа аз рӯйи ихтисоси 09.00.03 – Таърихи фалсафа мебошад. Дар интихоби муқарризони расмӣ ва муассисаи пешбар он чиз ба асос

гирифта шудааст, ки онҳо аз рӯйи ихтисоси 09.00.03. – Таърихи фалсафа дар сатҳи дахлдор таҳқиқоти илмӣ анҷом додаанд ва корҳои илмӣ-таҳқиқотии онҳо ба масъалаи таҳқиқшавандаи диссертатсияи Салимов А.И. алоқамандии зич доранд. Салимов Аслиддин Иномҷонович оид ба мавзуи диссертатсия 7 маводи илмӣ таҳия намудааст, ки 5-тои онҳо дар маҷаллаҳои илмӣ тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷоп шудаанд. Натиҷаҳои асосии диссертатсия ва хулосаҳои таҳқиқот дар мақолаҳои илмӣ муаллиф инъикос ёфтаанд.

Муҳимтарин интишороти довталаби дараҷаи илмӣ аз рӯйи мавзуи диссертатсия:

[1-М] Салимов, А.И. Социальное равенство с точки зрения Абдурахмана Джами [Текст] / А.И.Салимов // Вестник педагогического университета. №1 (62-2), 2015. – С. 377-380.

[2-М] Салимов, А.И. Социальное равенство с точки зрения маздакизма [Текст] / А.И. Салимов // Вестник педагогического университета. №5-2 (66), 2015. – С. 13-17.

[3-М] Салимов, А.И. Социальное равенство с точки зрения Авиценны [Текст] / А.И. // Известия АН РТ. №4 (240), 2015. – С. 67-71.

[4-М] Салимов, А.И. Идеи социального равенства в учении зороастризма [Текст] / А.И.Салимов // Известия АН РТ. №3 (247), 2017. - С. 58-64.

[5-М] Салимов, А.И. Проблема социального равенства в учении Абунасра Фараби [Текст] / А.И. Салимов // Известия Института философии, политологии и права им. А.Богоутдинова АН РТ. №2, 2017. – С. 34-37.

Ба автореферати диссертатсия аз ҷониби шахсони зерин тақризҳои навишта шуда, ба шурои диссертатсионӣ пешниҳод гардидаанд:

Ҳасанова З.А. – номзади илмҳои фалсафа, дотсент, муdiri кафедраи умумидонишгоҳии фалсафаи МДТ “Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Б.Ғафуров”.

Мирбобоев М.Қ. – номзади илмҳои фалсафа, профессори кафедраи ҷомеашиносии МДТ “Донишкадаи иқтисод ва савдои Донишкадаи давлатии тиҷорати Тоҷикистон дар шаҳри Хуҷанд”.

Ҷураев Р.З. – номзади илмҳои фалсафа., и.в. дотсенти кафедраи фанҳои гуманитарии Донишгоҳи технологии Тоҷикистон.

Ҳамаи тақризҳои ба автореферат воридшуда мусбат арзёбӣ гардида, дар онҳо баъзе эродҳои ҷузъӣ ва хусусияти тавсиявидошта пешниҳод карда шудаанд.

Шурои диссертатсионӣ қайд менамояд, ки аз тарафи довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ дар асоси иҷро кардани таҳқиқоти илмӣ:

- **коркард карда шуд**, ки бо интихоби методҳои соҳавӣ, таҳхис, таҳлил ва синтез, муқоиса ва методҳои дигари фалсафӣ, таърихӣ ва диалектикӣ дар раванди таҳлилу таҳқиқи мавзӯ, миқдори зарурии маводе, ки дар ҷараёни таҳқиқот истифода мешаванд, эътимоднокии манбаъҳои иттилоотии ҷамъовардашуда ва коркардашуда оид ба мавзӯи таҳқиқот, бо тасдиқи муқаррароти илмии пешниҳодкардаи муаллиф, ки дар рисола мавҷуданд, инчунин нашрияҳо тасдиқ карда мешаванд.

Натиҷаҳои кори таҳқиқотӣ аз дақиқияти маълумот, кофӣ будани ҳаҷми маводи таҳқиқотӣ, коркарди натиҷаҳои таҳқиқот ва ҳаҷми интишорот, раванди гузаронидани таҳқиқоти диссертатсионӣ бармеояд. Хулоса ва тавсияҳо дар асоси таҳлили илмии натиҷаҳои таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавӣ пешниҳод карда шудаанд.

- **пешниҳод шудааст**, ки идеяи баробарии инсонҳо дар тасаввуф ва таълимоти мутафаккирони тоҷик, аз ҷумла, Абдурахмони Ҷомӣ дар шаклҳои ормонӣ, ахлоқӣ ва иҷтимоӣ зухур карда, онҳо моҳияти нобаробарӣ ва баробарии иҷтимоӣ, адолат ва беадолатӣ, озодӣ ва

ноозодиро аз ҳамин нигоҳ муайян кардаанд. Мутафаккирони мутасаввиф ва намояндагони мактабҳои ахлоқӣ нишон додаанд, ки таҷрибаи интихоби роҳҳои таъбиқи баробарии иҷтимоӣ дар ҳар як ҳолат аз шароити гуногун вобаста аст.

- **исбот шудааст**, ки фазилат ва арзишҳои ахлоқии умумии инсонӣ, ки дар осори мутафаккирони асримиёнагии тоҷик ҷудо карда шудаанд, заминаи баробарии иҷтимоӣ ва адолат эътироф карда мешаванд;

- **ҷорӣ намудани** асосҳои илмӣ-методологии муҳокимарониҳои бештари мутафаккирони тоҷик дар атрофи баробарии сиёсӣ, иқтисодӣ ва дигар шаклҳои баробарӣ утопияи хушкӯҳи ҳолӣ набуда, идеяҳои онҳо оид ба дарки моҳияти “баробарӣ”, “адолат”, “эгоизм” ва “гуманизм” характери амалӣ доранд. Дарк, баҳогузорӣ, таҳлил, муқоиса ва хулосабарорӣ оид ба идеали баробарии иҷтимоӣ дар таърихи фалсафаи тоҷик дар ду шакл зӯҳур кардаанд: таъмини баробарии инсонҳо дар имконият ва баробарӣ ҳам дар имконият ва ҳам дар натиҷа.

Аҳаммияти назариявии таҳқиқот бо он асоснок карда шудааст, ки хулосабарорӣ аз қариб илмӣ метавонанд ба ақидаҳои фалсафии иҷтимоии мутафаккирони тоҷикӣ форс оид ба масъалаҳои баробарии иҷтимоӣ равшанӣ андохта, дар асоси онҳо муҳаққиқон имкон пайдо мекунанд, ки паҳлуҳои дигари ин мавзӯро минбаъд мавриди муҳокима ва омӯзиш қарор диҳанд. Илова бар ин, маводи таҳқиқотӣ метавонад барои таҳқиқи ҷамъбасти масъала дар таърихи фалсафа, фалсафаи иҷтимоӣ ва сиёсатшиносӣ ва таҳияи маводи таълимӣ дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ истифода шаванд.

Вобаста ба масъалагузорӣ дар диссертатсия ҷой доштани маҷмуи принципҳо ва муносибатҳо, усулҳои таҳқиқотии фалсафӣ ва мантиқии маърифат ва дақиқ кардани масъалаҳои матраҳшуда, ки бо соҳаи таърихи фалсафа иртибот дорад истифода гардидаанд;

- **исбот карда шудааст**, ки идеяи баробарии иҷтимоӣ дар таълимоти мутафаккирони тоҷик, гарчанде бо сабаби норасоии муҳити иҷтимоӣ дар шакли ормонӣ зухур кардааст, аммо заминаи воқеӣ ва аҳаммияти башардӯстона дошта, метавонад инсонҳоро ба сӯи адолат, ҳақиқат, маърифат, худшиносӣ ва баробарӣ ҳидоят намояд;

- **ошкор гардидани** проблемаи баробарии иқтисодӣ, сиёсӣ ва аз байн бурдани моликияти хусусӣ ҳамчун зинаи олии адолат дар таълимоти Маздак, Форобӣ ва Ҷомӣ коркард шудааст;

- идеяи баробарии иқтисодӣ, сиёсӣ, баробарӣ дар имконият ҳамчун асоси ҷомеаи боадолат дар таълимоти Маздак, Форобӣ ва Ҷомӣ дар шакли утопиявӣ таҳлил, баррасӣ, хулосабарорӣ ва **омӯхта шуданд**.

Аҳаммияти натиҷаҳои ба дастовардаи доктринаи дараҷаи илмӣ дар амалия чунин тасдиқ карда мешавад, ки бо интихоби методҳо дар раванди таҳлилу таҳқиқи мавзӯ, миқдори зарурии маводе, ки дар ҷараёни таҳқиқот истифода мешаванд, эътимоднокии манбаъҳои иттилоотии ҷамъовардашуда ва коркардашуда оид ба мавзӯи таҳқиқот, бо тасдиқи муқаррароти илмии пешниҳодкардаи муаллиф, ки дар рисола мавҷуданд, инчунин нашрияҳо тасдиқ карда мешаванд. Хулоса ва тавсияҳо дар асоси таҳлили илмии натиҷаҳои таҳқиқотҳои назариявӣ пешниҳод карда шудаанд;

муайян карда шудааст, ки хушахлоқӣ ва муқаррароти динӣ меъёрҳои буданд, ки онҳоро мутафаккирони тоҷик заминаи баробарии иҷтимоӣ меҳисобиданд. Ба ақидаи онҳо “ахлоқи ҷамъиятӣ”, “худшиносӣ”, “гузаштан аз худ”, “маҳкум кардани эгоизм” баробарии иҷтимоиро таъмин менамоянд;

муаррифӣ карда шуд, ки идеяи баробарии иқтисодӣ, сиёсӣ, баробарӣ дар имконият ҳамчун асоси ҷомеаи боадолат дар таълимоти

Маздак, Форобӣ ва Ҷомӣ дар шакли утопиявӣ таҳлил, баррасӣ ва хулосабарорӣ карда шудааст;

Саҳми шахсии довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ: иштироки бевосита кардан дар муайян намудани мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот, муайян намудани объект ва предмети таҳқиқот, мушаххас намудани масъалаҳои асосии таҳқиқот, коркард ва таҳлилу тафсири маълумотҳои бадастомада, коркарди муқаррароти назариявӣ ва методӣ, пешниҳоди тавсияҳои амалӣ инъикос меёбад. Хулосаҳое, ки дар диссертатсия пешниҳод шудаанд натиҷаи таҳқиқоти мустақилонаи унвонҷӯ маҳсуб мешаванд.

Ҷаласаи шурои диссертатсионӣ 30 ноябри соли 2023 қарори сазовор донишани Салимов Аслиддин Иномҷонович бо дараҷаи илмии номзади илмҳои фалсафа аз рӯи ихтисоси 09.00.03. – Таърихи фалсафа қарор қабул кард. Ҳангоми гузаронидани овоздиҳии пинҳонӣ дар Шурои диссертатсионӣ 11 нафар иштирок доштанд, аз ҷумла докторони илм 4 нафар аз рӯи ихтисоси диссертатсияи баррасишаванда. Аз 11 нафар иштирокдоштагон дар ҷаласа, ки ба шуро шомил буданд, овоз доданд: тарафдор – 11 нафар, муқобил – нест, бюллетенҳои безътибор – нест.

Муовини раиси Шурои диссертатсионӣ
доктори илмҳои фалсафа

[Handwritten signature]

Ахмедов С.

Котиби илмии шурои диссертатсионӣ
доктори илмҳои фалсафа

[Handwritten signature]

Муминов А.И.

30.11.2023